

‘ЛЕГГУ’ – середньоранній гібрид. Рослина заввишки 105-108 см. Маса 1000 зерен 26,8–27,8 г. За роки кваліфікаційної експертизи середня урожайність у зоні Степу становила 3,8 т/га. Стійкий до вилягання, обсипання, посухи та проти сажки, гельмінтоспоріозу, метелику кукурудзяного. Гібрид зернового напряму використання. Характеризується високим вмістом крохмалю 74,7–75,1 %. Рекомендована зона вирощування – Степ.

‘РЖТ ГОЛДЕН’ – середньоранній гібрид. Рослина заввишки 96–116 см. Маса 1000 зерен 28,9–29,9 г. За роки кваліфікаційної експертизи середня урожайність у зоні Степу становила 4,24 т/га. Стійкий до вилягання, обсипання, посухи та проти сажки, гельмінтоспоріозу, метелику кукурудзяного. Гібрид зернового напряму використання. Характеризується високим вмістом крохмалю 77,0–77,1 %. Рекомендована зона вирощування – Степ.

Підсумовуючи, хотілось би акцентувати увагу на тому, що виробники використовуючи Державний Реєстр сортів рослин, придатних до поширення в Україні мають можливість вибирати сорти сільськогосподарських круп’яних культур для різних зон вирощування за такими показниками: урожайністю, якістю зерна, тривалість періоду досягання, стійкістю до вилягання, обсипання, посухи та проти хвороб і шкідників.

УДК: 633.14:631.559.2

Димитров С. Г., Смульська І. В.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родімцева, 15, м. Київ, 03041, Україна

e-mail: dimitrova@i.ua

СОРТОВІ РЕСУРСИ ЖИТА ПОСІВНОГО ОЗИМОГО В УКРАЇНІ

Жито посівне (*Secale cereale* L.) – рослина родини тонконогових, близько пов’язана з ячменем та пшеницею, що широко вирощується людиною для отримання зерна та як кормова культура.

Жито посівне витривала й маловимоглива культура. Вона відрізняється високою холодостійкістю, навіть у безсніжні зими може переносити в зоні вузла кущення морози до - 25 °С. Така зимостійкість зумовлена тим, що при своєчасному посіві жито восени до настання морозів здобуває належне загартування, яке рослини найбільшою мірою проходять у фазі кущення. Жито має високу посухостійкість, чому сприяє використання осінніх опадів, сильний розвиток кореневої системи з осені.

Кваліфікаційна експертиза придатності сортів до поширення в Україні (ПСП) у 2017 році жита посівного озимого проводилась в 14 пунктах досліджень (у зоні Степу 3, Лісостепу – 5, Поліссі – 6). Щороку державну кваліфікаційну експертизу проходять десятки сортів-кандидатів жита посівного озимого вітчизняної та іноземної селекції. Кваліфіка-

ційну експертизу на придатність до поширення у 2017 році проходило 28 сортів-кандидатів. Із них 18 сортів-кандидатів або 64 % іноземної селекції та 10 сортів-кандидатів або 36 % вітчизняної селекції.

Усі сорти-кандидати, які були рекомендовані до Державного Реєстру сортів рослин, придатних для поширення (далі – Реєстр сортів рослин України) у 2016-2017 роках були іноземної селекції, тоді як вітчизняної селекції не було рекомендовано жодного сорту-кандидату.

У 2017 році до Реєстру сортів рослин України занесено 39 сортів жита посівного озимого. З них, 25 сортів вітчизняної селекції (64 % від загальної кількості сортів), та 14 сортів іноземної селекції (36 % від загальної кількості сортів).

Протягом десятиріччя чітко спостерігається нагромадження сортів іноземної селекції у Реєстр сортів рослин України від 6 % у 2008 році до 36 % у 2017 році. Проте, навіть при такій тенденції кількість сортів вітчизняної селекції у Реєстр сортів рослин України складає більшість, а саме 64 %.

Український інститут експертизи сортів рослин проводить польові дослідження на ПСП жита посівного озимого у пунктах досліджень відповідно до Методики ПСП, відповідно до якої проводяться спостереження та опис за визначеними для культури показниками.

За результатами дворічних польових та лабораторних досліджень у 2017 році рекомендовано до виникнення майнового права на поширення сортів жита посівного озимого 'КВС Бінто' та 'КВС Етерно', заявником, яких є КВС Лохов ГмбХ.

Господарчі показники сорту 'КВС Бінто': вегетаційний період – 259–279 діб. Висота рослини – 117–134 см. Маса 1000 насінин – 31–36 г. Сорт стійкий до вилягання, обсипання та посухи у всіх зонах. Стійкий проти борошністої роси та снігової плісняви у всіх зонах. За якісними показниками сорт характеризується низьким вмістом білка у зонах Степ, Полісся та середнім у зоні Лісостепу. Показник зимостійкості сорту в польових умовах високий у всіх зонах.

Рекомендовані зони вирощування: Степ, Лісостеп, Полісся.

Господарчі показники сорту 'КВС Етерно': вегетаційний період – 259–279 діб. Висота рослини – 117–131 см. Маса 1000 насінин – 31–35 г. Сорт стійкий до вилягання, обсипання та посухи у всіх зонах. Стійкий проти борошністої роси та снігової плісняви у всіх зонах. За якісними показниками сорт характеризується низьким вмістом білка у зонах Степ, Лісостеп та Полісся. Показник зимостійкості сорту в польових умовах високий.

Рекомендовані зони вирощування: Степ, Лісостеп, Полісся.

Потенційний споживач, користуючись державним Реєстром сортів рослин, придатних для поширення в Україні, має можливість вибору сортів жита посівного озимого для різних зон вирощування за такими показниками: урожайність, вміст білка, вегетаційний період, стійкість до вилягання, обсипання, посухи, стійкості проти хвороб.